

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301a - I. - TEL. 70

NOVI LJUDJE PIONIRJI NOVE BODOČNOSTI

Nedavno smo se seznanili v Izoli s tremi učeniki. Prvi je tov. Kerbavčić Dušan, ki je zaposlen pri oddelku za sode pri Ampelcu v Izoli. Ob običajni ustanovitvi nove ugoštalje 29. nov. 1949, je bil v znak priznanja za svoje vztrajno delo, disciplinirano in zanimanje, ki ga je pokazal pri delu in ki mu je omogočilo, da je prekoraj delovno normo za 100 odst. nagradil.

Pa obrtno šolo. Ta okolnost dokazuje, da je delo ljudska obsejal vsakemu delavcu ali delavki možnost, da izloži svoje otroke. Drugače je, tov. Vasco II. zasedanja AVNOJ-ja v Jaji, ki so ga morali je do nedavno obdelovati na račun kapitana fašistične milice, kateri

je z drugimi njemu vrednimi slovenski delavci iz Pirana. Ze 12. septembra 1949 je bila tov. Vasco II. razglašena za udmarno. Vrhu tega je bila 29. nov. 1949, na dan obletnice II. zasedanja AVNOJ-ja v Jaji, ki so ga morali je do nedavno obdelovati na račun kapitana fašistične milice, kateri

Gojimo šolo duha in značaja

Občni zbor sindikalne podružnice prosvetnih delavcev v Piranu 4. januarja je bil občni zbor slovenskih in italijanskih prosvetnih delavcev iz Pirana, Portoroča, Sv. Lucije in Sisolj. Zborovanje je otvoril tov. prof. Prinčič, ki je pozdravil vse navzoče prosvetnike, predstavnike oblasti mestnega LO in zastopnike okrajnih sindikatov iz Kopra.

Nedeljske nogometne tekme za prvenstvo Istrskega okrožja

Skupina A: Arrigoni B - Olimpia v Izoli ob 14. uri; Partizan - Piran B v Kopru ob 10. uri; Adria - Sijole v Izoli ob 12. uri; Rdeča zvezda - Aurora B v Ankaranu ob 14. uri; Portorož - Strunjan v Piranu ob 12. uri.

Medtem ko v Trstu ni prostora za slovenske gledališke predstave

USPEŠEN NASTOP DRAMSKO DRUŽINE CENTRA ITALIJANSKE LJUDSKE KULTURE

V petek zvečer je v obnovljenem gledališču, ki je bilo po pot popolnoma zasedeno, zelo uspešno nastopila dramska družina Centra italijanske kulture s komedijo v treh dejanjih 'Advokat branilec', kateri je sledila še burka 'Povelje je smrtna'.

Pred njegovo izjavo je zbrala dnevno produkcijo v zvečer oddelku okoli 400 dog. Pri tem pa je bilo od 16 do 20 odst. takega blaga, ki se je po izgotovitvi zlomilo, da ni bilo uporabno. Po zaslugi Kerbavčićeve izjave pa z naša produkcija tega oddelka okoli 4000 dog dnevno, pri čemer doseže odstotek štirinajstega blaga največ 3 odst.

Prav tako se je izboljšalo delo v oddelku za popravilo sodikov in je zaradi sposobnosti tov. Kerbavčića prekosilo vse dosedanje uspehe. V enem samem tednu je njemu dodeljena skupina delavcev popravila 280 sodikov, kar je omogočilo, da je bila konservirana velika množina osušenih rib.

Izpitni za kinooperaterje

Goriška kvestura sporoča, da se bodo 18. Jan. ob 9. uri vršili v kinodvorani Moderno izpitni za kinooperaterje. Interesni morajo predložiti prečni kvesturi šli pa pristojnim povaljstvom javne varnosti.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA V UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - UL. S. PELLICO 1 - II. - TEL. 11-32

ZAHTEVA PO DVOJEZIČNOSTI JE PRAVILNA IN POTREBNA

Oblašanje razprave o tem vprašanju na sejah občinskega sveta kaže na protislovensko ost sedanje občinske uprave ter nespoštovanje ustave in določil mirovne pogodbe

Sturje občinski svetniki, ki jih je slovensko ljudstvo izvolilo pri zadnjih občinskih volitvah na listi Demokratične fronte Slovencev, so je pred meseci predložili občinskemu svetu predlog, naj se stavi na dnevi red razpravljanja občinskega sveta zahteva o dvojezičnosti, ki jo je DFS obrazložila že v prvi spomenici 20. novembra 1948. V svojem predlogu predstavnik Slovencev zahtevajo, naj se pri vstopih v javne urade, nastojilnice tablice z dvojezičnimi napisi, v uradnih pa, ki jih obiskuje tudi slovenski ljudje, naj bodo nameršeni živjeti, ki so večinoma jeziki, ki se tu uporabljajo.

Kar pa je naravno za naš, in pravilno za tako inovativno italijanske stranke, ki si delijo oblast v občinskem svetu. Kajti ravno predstavniki teh strank smatrajo, da je potrebno odklanjati Slovencev pod Italijo najopovrneje pravice, ker se na ta način brani italijanstvo Gorice. Zato so zagnali na prvi seji občinskega sveta tak huroski vrisc v dvorani, ko je predstavnik DFS spregovoril slovensko besedo.

in je od tedaj pravnina v našem mladinskem stavu? In vendar, če pogledamo v našim bratom v Sloveniji, vidimo, da naša mladinska kultura še nikoli ni bila tako razmahana, da se nikoli ni bila tako povežala z mladostjo, z življenjem in v svojem življenju, kot je sedaj.

Izola

Borba za večjo produkcijo med delovnimi brigadami v tovarni 'Arrigoni' se nadaljuje

Brigada št. 1 je že bila nagradjena z 800 dinarji, ker je presegala delovno normo za 3 odst. Na vidnem mestu so v tej tovarni izobestili desko z imeni najboljših delavcev. Tako so tu na častnem mestu Bernardi Olimpija, Klobar Marija, Korenika Marija in Krevatini Flori. Iz oddelka za čiščenje rib ter Cerkevici Gloria in Gregoriti Frančiška iz oddelka za čiščenje skatel.

ROJSTVA SMRTI IN POROKE

V goriški mestni občini je bilo od 1. do 7. januarja f. l. 8 rojstev, 13 primerov smrti, 3 vključene poroke in 5 porok. Rojstva: Maurenš Klavdija, Zorut Mavričja, Azzarello Dominik, Franco Ardena, Vendame Stefan, Zadokovič Ginaranka, Piazza Lukija, Dej Misi Renato.

KINO

VERDI. 14.30: «Zrtvovanje, R. Montenegro. VITTORIA. 15: «Devica iz Trilpolja», I. De Carlo. CENTRALE. 15: «Tragična s rabanda», S. Grandje. MODERNO. 17: «Grajška tajnost», J. Simons. EDEN. 17: «Plamen Zapada», I. De Carlo.

Smučarski tečaj SPD zaključen

V četrtek zvečer so se vrnili v Gorico udeleženci smučarskega tečaja, ki ga je Slovensko planinsko društvo v Grici pripravilo na Uvankini planini. Mladi smučarji, ki so po večini dijaki, so se vrnili veseli in od sonca zagorelih obrazov. Iz vrata so skočili s tisto prostostjo, ki so jo njihova mlada telesa dobila pri desetnem urjenju na snežnih planinah.

'Groza' Podgore se je vrnil domov

Pred dnevi se je iz občinske bolnišnice vrnil domov 30-letni Emil Sitar iz Podgore, ki je v petek zvečer preteklega tedna razsajal po vasi. Pri svojih razbijkih pohodih, zaradi katerih je tistega večera vasa Podgore trepetala, je Sitar pri razbijanju steklenic, kozarcev, skakanju skozi zaprta okna, vdiranju vrat in konopno pri trganju verig in oklepov, v katere so ga tankočustni orožniki po napornem delu uklenili, zadobil številne rane po rokah in glavi. Zaradi tega je bil skoraj teden dni v bolnišnici, kjer upamo, da ni zdrvil samo rane, temveč da je predvsem prenišil nesmiselnost svojih dejanj, ki čeprav originalna ni so najboljša.

Pogreb Graunizerjeve

Včeraj jutraj se je ob bolnišnici Villa S. Giulio vršil pogreb šolnice Vande Louvier por. Braunizerje, ki je pred letom sredi zvečer utonila v Soči. Pogreba, ki je bil strogo zaseben, so se udeležili samo ožji sorodniki. Braunizerjeva, ki je žena znanega zlatarja, je še vedno bolna na živcih. Pred vail, naj gre za nekaj časa na zdravljenje v kliniko. Zenska, ki se ji je zdelo nemogoče zapustiti družino, je pred odhodom v bolnišnico, v trenutku popolne živčne zmedenosti sklenila, da si raje vzame življenje. Proti večeri se je odpravila v doma proti Soči in skočila v mrzle valove.

DIJASKA MATICA v KOPRU neznanja, da je nenadoma umrl njen predsednik tovarni

Adolf Lušin

Pogreb bo v ponedeljek 9. januarja t. l. iz mrtnavnice splošne bolnišnice v Kopru. Koper 8. januarja 1950.

MALI OGLASI

PLETILNICA NOGAVIC NAPRODAJ. Z nemškimi stroji tipa «Suters» in vsemi približniki. Dnevna proizvodnja je s 5 osebam z naša 50 ducatov nogavic. - Potrebna pojasnila daje: Trgovina s čevlji Colussi, Krmun, Ul. Matteotti 70.

Izlet prosvetnega društva iz Podgore

Danes popoldne so bo podgorsko prosvetno društvo zabavalo v prijaznem St. Mauru. Člani in prijatelji društva se bodo zbrali v vsaki gostilni in

Ljudska tehnika

amatersko, fotografsko-fotomatersko itd. Kakšen je program Program Ljudske tehnike je del programa naših množičnih

Ljudska tehnika

skupina, ki likvidaciji tehnične zaostanosti na eni strani, medtem ko na drugi strani zavestno ustvarja in izpopolnjuje tehniko v borbi za boljšo bodočnost. Ljudska tehnika vzgaja svoje članstvo v tem smislu, da v organizaciji pridobljeno tehnično znanje daje vedno na razpolago za koristi ljudske oblasti in sodeluje pri idejno politični vzgoji svojega članstva.

Ljudska tehnika

Brez take oblike je skoraj nemogoče delovanje Ljudske tehnike kot osnovne organizacije ali pa kot vodstva. Večkrat se dogodi pri nas, da je odvisno delo kluba, društva, grupe od ene same osebe. Tako v začetku moramo paziti, da bomo z našo voljo zagrali v danu jim nalogo. Le tako bo močeno doseči dobre uspehe, ki so cilj organizacije in na vseh. Naše tekoče delo se bo obrnilo - kot smo že omenili - zlasti na tovarno, delavnico, šolo in vas. Tam, kjer je obdelovalna zadruga, tam kjer je traktorska postaja, tam se bo ustanovljali klubi tehnike. Pripravi smo, da so za povesod dani vsi pogoji, saj je tako v interesu posameznikov in prav tako skupnosti, da pridre znanje tehnike v širši ljudske kroge.

KOLEDAR OSVOBODILNE FRONTE za leto 1950

Koledar Osobodilne fronte je obrnil v glavnem lanski okvir, ki je letos napolnjen z novo vsebino in s poročili o pestrem dogajanju v preteklem letu. Teh 37 prispevkov podaja popoln pregled o vseh področjih Tržaškega ozemlja in po sosednjih predelih, kolikor morejo in morajo zanimati Tržaškega Slovence.

Za koledarskim delom stoji na prvem mestu Branka Babiča s Borbo proti imperializmu na STO-Ju. Ta je in poljudna razčlenila osvojene dejavnosti do prekajane igre labormorjevanja, ki derž brez posebnega prikrivanja po sledi KPI v Italijo, dolžjo pa svoje nasprotnike dejanja, ki jih sami počenja. Pisci upravičeno zahtevajo, da se mora doseči o STO-Ju sporazum med jugoslovanskimi narodi in italijanskim narodom in mora znova ozveljati SIAU za posledice borbo zoper protisocialistične težnje z leve in desne.

Naporno pot «O» kolona do kmetsko-zadržništvu v pasu B skozi narodnosobodilno borbo je nazorno opisal Julij Beltram, ki ugotavlja: «Ni slučajno, da je italijanska imperialistična reakcija zagnala vik in krik, ko je IV. armija JA z nepriznavanemu silo osvojila Trst, Istro, Slovensko Primorje in Slovensko Benečijo. Ni slučajno, da se je italijanski boljševizem zaganjal v osvobodilno gibanje primorskega ljudstva s ciljem, da ga zastra, ker je vedel, da se mu majo pod nogami zlagana pravica» do zemlje. V današnjem Istrskem okrožju sta se prej šopirila veleposrednik in cerkev, tiščala sta ljudstvo v nevednosti in ga plasilila s pektom. Danes je obema odkritokalo. Nekdanji kolon je v zadrugi socialistične zemlje, ki jo obdeluje. Z vstopanjem v zadrugo dokazuje kmetske svoje zrelost. Zadrugo sovrzal je vaški bogastv v pravilni stitnji, da bo moral tudi on sprejeti socialistično preobrazbo vasi.

spomenika zaradi silnega brata na iztoku, ki enčastno bratu srastovi vrinane in prosit: «O, ne odpiraj sravnih starh ran, ko je Slovancu rabelj bil Slovanc, Ivana Luika sJesenska noč v Ajdovščin drhti v vetru in dežju in duše rajnih trkajo na duri. Ludovika Katan izpoveduje v zimsko noča bolest po dragem, ki je padel. Marička Znidarič govori sSnežniku o svojih sanjah in o ljubezni, ki gori po naših domačih kot samo zlato. Zdravko O. cvirk pravi v «Tako sem včasih razigran, da tedaj ni to on sam, in toži v «Zakaj», ker svet ni vsak dan nova pesem. Alojza Rebutle sDrevoš pole trpkosti sokov, ki vro po koreninah.

Nada Mrakovčič je izklesala «Dva lika tržaških borbev izmed tistih, ki jih dajeta Kontovca in Prosek, iz tega kadra krepkih značajev je Franc Stoka — Rado, ribič, revolucionar, partizan, organizator, politikomisar mesta Trsta in soustvarjalec Jugoslovanske zmagne na tržaških tleh, današnji neustrajni borec za naše človeške pravice. Vsako tle življenj je podobno romanu. Ta občut nas spremlja stalno tudi ozviljenjski poti Antona Ukmarija — Mira Oganja — s Proseka, ki so ga fasisti kot železničarja prestrelili v Genovo, a si je sam utrip pot v Moskvo, v Španijo, v Abesinijo in v Sudan. Iz francoskega laborišča Vermet so ga poslali v Jeto, iz nje ušel k francoskim partizanom, na poziv KPI se je vrnil v Genovo in organiziral par

gospodarstvo v zraku prav zaradi pomanjkanja povezave z naravnim zaledjem. Stanko Oblak je obdelal «Kmetijsko anglo-ameriškega področja STO-Ja in opozoril na pomanjkanje naravnega usmerjanja vseh panog kmetijske dejavnosti.

Drago Pahor je opisal usodo «Slovensko - hrvatske prosvetne zveze v letu 1949» in pribli, da je bilo to leto najbolj žalostno v

življenju tržaških Slovencev, sker je bilo to leto zablode, ko je velik del našega ljudstva, zanesen po krivih voditeljih, postal samemu sebi in svoji domovini nezvesta, vse po krivdi kominformističnih »čezitnikov« slovenske ljudske kulture, ki so našo kulturo razbijali po tujem ukazu. Isti pisec je podal sliko »Slovenske šole na Tržaškem in trdi, da je bilo vse leto 1949, leto najtežjih preizkušenj za obstoj in razvoj slovenskega šolstva na angloameriškem področju Tržaškega ozemlja. — Silist Marion je s člankom »Prosvetna rast v Istrskem okrožju STO-Jas pokazal, da se kultura Slovencev v pasu B razvija v enotnosti s kulturo v socialistični domovini — ta pa gre v resnici socializem kljub vsem zlohotnim oviram od zunaj. — Dr. Andrej Budal je sestavil poročilo o »Slovenskem narodnem gledališču za Svobodno tržaško ozemlje, ki priča, da se bori gledališče s trojnimi nasprotniki, s šovinisti, kominformisti in ezavezniki, a številno predstav in gledalcev vendarle narašča; to se sklada z dejstvom, da je Trst za Ljubljano drugo največje slovensko središče. — Žorko Jelencič je opisal »Umetnostne razstave na Tržaškem ozemlju in poživlj strani s slikami naših umelcuna. — Isti pisec poroča o »Tržaškem planškem društvu v letu 1949«, ki napreduje, a je še daleč od tega, kar bi moralo biti. Stanko Perčot je podal pregled o »Naši telensi vzgoji v mladem letu; tudi sem so kominformisti zanesli razdor.

Lino Legiša poroča pregledno in točno o »Slovenskem sloustvu in točno o »Slovenskem sloustvu v preteklem letu«. V Slovenijo nas vodi Ljudeviti Tavčar s člankom »Letovanja tržaških otrok v Sloveniji; v povojaji dobi je bilo tam 13.027 otrok v počitniških kolonijah. — Oskar Reya razkriva skrivnosti »Kraške burje«. — Zadnji dve strani prinašata ekostino in zabavno in »za smehe.

Vsega, vsega je dobili v tem Koledarju. Koliko pristno našega življenja kipi za vsemi temi tiščajočih besed in za lepimi, nazornimi slikami! Kakšna razlika med to našo ljudsko knjigo in drugimi podobnimi koledarskimi publikacijami, polnimi vsakovrsne tuje sare. Le nekaj bi priporočili Koledarju Osobodilne fronte za prihodnost: podvija naj se, da izide v začetku decembra namesto na koncu. Naše ljudstvo naj sega po tej bogati in dragoceni knjigi!

Spalnice, kuhinje ter drugo pohištvo

domaćega proizvoda dobite v

ulici Vasari št. 6

CENE UGODNE

Mizarji podjetniki kmetovalci

Deske smreke, mace, modre in trdnih lesov, trame, rezane plošče, furnir, parkete in druga nudi najugodnejše

TRST

viale Sannino 24

Tel. 04419

LASTNIK (STOKA)

gostilne «ALLA SALUTE»

TRST

Ul. S. Slatavter št. 18

želi vsem svojim priljubljenim gostom srečno novo leto ter jih obvešča da je začel zopet posloovati

ELETRAUTO

DELAVNICA ZA PREDELAVO AVTOMOBILSKIH AKU MULATORJEV IN MOTORJEV Z JAMSTVOM

TVRDKA

P. WIDMER

TRST

Ul. F. Severo št. 3

Trst

ul. Coronea 3

Telefon 38-18

Olajšave pri plačilu

Krmnarstva Mermolja

Prekrasni modeli ženski in moški čevlji

TRGOVINA

TREVISAN

Oglejte si zalogo

Ulica Vasari 10

NARODNI MAGAZIN LJUBLJANA

želi vsem borcem za socializem svojim odjemalcem, še več delovnih uspehov v četrtem letu petletke

1950

Poslužite se lepe izbire raznega blaga v naših poslovalnicah v Ljubljani:

Prodajalna 1, Gankarjeva cesta 1

Prodajalna 2, Wolfova 1

Prodajalna 3, „Sneguljčica“, Wolfova 1, poslovalnica otroških potrebščin

Prodajalna 4, Sv. Petra c. 1

Prodajalna 5, Stritarjeva 9

Prodajalna na Bledu, Hotel Jezero

Potujoča trgovina zaklena z lepo izbiro raznega potrošnega blaga naše podeželje v ljubljanski oblasti.

Vabimo Vas, da se prepričate o prizadedenosti in skrbi našega podjetja za delovnega človeka.

Nadaljevanje sledi

LITOSTROJ - Neprestano teče žareče železo v nove modele

tovarna socialistične graditve pomaga ljudstvu FLRJ graditi lepšo bodočnost

nji pri prvih delih, danes sta povezana z Litostrojem s tisočermi tesnimi, tesnimi vezmi...

Dvatisinšadeset let že dela v svoji stroki — od 3. julija 1907. Od tistega leta je tudi član sindikata. Delal je v raznih privatnih podjetjih ter bil v prvi svetovni vojni mobiliziran v 17. polk, ki je imel zvezne naslov: Kronprinzregiment, 8 mesece se je bil na raznih bojiščih ter bil 1. 1915 ujet od Rusov. Kot ujetnik je prebrel Galicijo, Uralski Sibiriji. Bil je težko bolan na skorbutu, nekdo je za las ušel smrti pri težki železniški nesreči ter se po prevaru vrnil v domovino.

Nenehoma teče žareče železo v nove modele... Nenehoma ustvarjajo Litostrojci. Litostroj - tovarna socialistične graditve, pomaga delovnemu ljudstvu FLRJ graditi lepšo bodočnost.

Od aprila 1919 je delal v strojnih tovarnah in listnarni v Ljubljani, ki so v glavnem plivalne cerkvene zvonove. Leta 1922 je postal litarški mojster. Toda kljub kvalifikaciji je bil zaslužek pibel. Gros se je oženil. Njegova žena je delala v Tabočni tovarni. Morala sta hro varenati, da se nista pregluboko zakopala v dolgove.

Umrl je bolgarski književnik Elin Pelin

V prvih dneh decembra 1949 je umrl veliki bolgarski književnik Elin Pelin, s pravim imenom Dimitar Ivanov. Elin Pelin se je rodil 1878. leta v Bajlovu blizu Sofije. Tu je tudi preživel svoje detinstvo. Dvatisinletnega poslejje v gimnaziju v Sofijo. Po končanem srednjem razredu je izsiopl in eno leto učil na domači šoli. Po enoletnem poučevanju se je vrnil v Sofijo, da bi končal gimnazij. V njem je vedno bolj rasla želja, da bi postal učitelj »Umetniške šole. Gimnazije ni dokončal, pač pa je poskušal priti v »Umetniško šolo«, kjer pa ga niso sprejeli.

Kapitalisti so grodo izmogačali delavce. V tovarnah so izbruhile stavke. Zvezovali delavce, se je uprlo in zahtevalo svoje pravice. Gros se sodeloval pri vsaki stavki. Bodril je delavce in vepodvajal omahljivce. Pri veliki stavki na Zaloški cesti v Ljubljani je za las ušel smrti.

datumu dalje vedno oglašal po raznih revijah in časopisih. Petdesetletnico svojega umetniškega delovanja je praznoval kot književnik, ki je imel za seboj veliko knjižico svojih del, s katero se je ponašal ves bolgarski narod.

Leto 1933 so ga vrgli iz tovarne. Dve leti je bil brez posla. Pa naj ni bil edini. Armada brezposelnih je bila brezštevna. Spali so po stopniščih, v parkih in v predmetnih hlevih ter berčali pred posposkimi domovi za kosček kruha. Gros se je v tistih letih, še nekoliko rimil. Prežubljali so se z šenimi skromnimi dohodki. Nato se mu je končno posrečilo izkiniti delo v Vršču, kjer mu pa še pitelega zaslužka niso v redu izplačevali. Odšel je v Zelazcarovo na Jesenice, kjer je bil zaposlen do aprila 1941. Nato pa ga je okupator kot strokovnjaka takoj zaposlil v St. Vidu. To je bila delavnica v majhnem obsegu, ki je izdelovala samo manjše in manj pomembne izdelke.

Tako je v Litostroju... Litar je pred rokom v celoti izpolnila plan, pa tudi drugi oddelki niso mnogo zaostali, čeprav je pomanjkanje materiala znatna ovira...

Leta 1933 so ga vrgli iz tovarne. Dve leti je bil brez posla. Pa naj ni bil edini. Armada brezposelnih je bila brezštevna. Spali so po stopniščih, v parkih in v predmetnih hlevih ter berčali pred posposkimi domovi za kosček kruha. Gros se je v tistih letih, še nekoliko rimil. Prežubljali so se z šenimi skromnimi dohodki. Nato se mu je končno posrečilo izkiniti delo v Vršču, kjer mu pa še pitelega zaslužka niso v redu izplačevali. Odšel je v Zelazcarovo na Jesenice, kjer je bil zaposlen do aprila 1941. Nato pa ga je okupator kot strokovnjaka takoj zaposlil v St. Vidu. To je bila delavnica v majhnem obsegu, ki je izdelovala samo manjše in manj pomembne izdelke.

Tako je v Litostroju... Litar je pred rokom v celoti izpolnila plan, pa tudi drugi oddelki niso mnogo zaostali, čeprav je pomanjkanje materiala znatna ovira...

TITOVII ZAVODI LITOSTROJ SO SVET ZASE ČUDOVITI SVET - NOVEGA CASA IN NOVIH LJUDI

Pod svobodnim suncem

SPISAL Sazgavc II. DEL

140

Bojte se Sloveni! Če zažergeto na pomoč Tunjušev Cerkega, se dvigne obrski Kakan, Varhuni napno tetive, Alan najzaješe konje in sam Upravnika mu pošlje letjče; izza Mursianskega močvirja pa privrova njegov poraženi bratje Anti. Ali je torej zasužnjali ali nagradiš? Iztok je pomislil. Ponosna Alanka mu je ugasila. Izpraševal je že Hune po Ljubljini, po Tunjušu. Rado, zdvojen in pobešnel, jih je pretepal z jermeni, toda ne eden ni izdal skrivnosti; kakor mutcem so bila usta ujetnikov. Se vzdihnili ni nihče pod udarci. Zato mu je bila

Alanka edini kazipot do Ljubljnice. «Povedal sem ti, da sem brat med brati. Če sklenejo veljaki, te nagradim za skrivnosti. Iztok je odšel pred sotor. Pred njim so se nabrali veljaki in siaršene. Svarnik jim je razodel zahtevo Alanke. Sporočica je zamrmrala nevoljnogruča. Ali konci nekrep je bil, da so zaupali Iztoku polno oblast.

Vrnil se je v sotor. «Govori o Ljubljini! Pripoveduj o Tunjušu in zahtevaj nagrado!» «Prišeli na bogove in na ognjišče očetno, da me ne prevaris. Prišlega sem ti tudi jaz!» «Prišezem!» «Za skrivnosti, katero ti povem o Ljubljini in Tunjušu, zahtevam svobodo: daš mi dva konja, enega za ježo, enega za tovor in me odpustiš, da grem, kamor hočem. Storis to?» «Prišel sem!» «Sedi in poslušaj. Tvoja sestra je ovražila molega orla, zaljublil jo je in jo otel. Se listo noč so pa prišli sili iz Bizancija, da mora Tunjuz od Upravnice. Sel je Ljubljinec v lokalna, kakor joka trlica v dobruvi. Pekle so me solze te mehke ovčice in jaz sem ji pomogla, da je utekla. Zakaj od zvenila bi bile iztekle oči, in in moj orel objame mene, svojo Alanko! Iztok se je naglo domislil Radovana. Pretkani očka! Resničnost je tvegala glavo in prišel v Tunjušev gnezdo. «In kje je sedaj oni kozelnik? Ali je padel v boju!» «Ni padel! Zakaj včeraj je kakor sužnost!» «Kam je krenila, na jug ali na sever? Povej! Ti si jo zavedla, ker ji ni znana pot! Sla je v smrti!» «Sla je v svobodo! Zelela jo je in jaz sem ji jo dal. Daj jo tudi ti meniš in smrt, če prišeds v stepe! Hodi z namil! Objubim ti svobodo!» «Tunjus je Ljubljinci ponujal ta sotor, pa ga ni marala. Ne maram jaz svobode v Sloveniji!» «Tunjus se bo maščeval nad tebo!» «Ne bo se. Prišel je godec in velik kozelnik našega rodu. Očarkal je skrivnostni napoj, kakerega dam Tunjušu, če se snideva. Omami ga in mu za briše spomin na Slovenco, o in moj orel objame mene, svojo Alanko! Iztok se je naglo domislil Radovana. Pretkani očka! Resničnost je tvegala glavo in prišel v Tunjušev gnezdo. «In kje je sedaj oni kozelnik? Ali je padel v boju!» «Ni padel! Zakaj včeraj je kakor sužnost!» «Kam je krenila, na jug ali na sever? Povej! Ti si jo zavedla,